

Бердичевська Ірина Валентинівна,

викладач,

КЗ ЛОР «Бродівський фаховий педагогічний коледж

імені Маркіяна Шашкевича»,

м. Броди, Україна

ira/berdychevska@gmail.com

**ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ОБДАРОВАНИХ
СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
ЗА ДОПОМОГОЮ STEAM-ПІДХОДУ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Анотація. У статті досліджуються можливості STEAM-підходу та цифрових технологій у формуванні ключових компетенцій обдарованих студентів під час вивчення іноземних мов. Розглянуто значення інтеграції дисциплін та використання сучасних технологій для розвитку творчого потенціалу, критичного мислення та міждисциплінарних знань.

Ключові слова: STEAM підхід, обдаровані студенти, іноземні мови, цифрові технології, компетенції.

Annotation. The article explores the potential of the STEAM approach and digital technologies in forming key competencies in gifted students during foreign language learning. It highlights the significance of integrating disciplines and modern technologies to foster creativity, critical thinking, and interdisciplinary knowledge.

Key words: STEAM approach, gifted students, foreign languages, digital technologies, competencies.

Вступ. У сучасному світі формування ключових компетенцій обдарованих студентів є однією з пріоритетних завдань освітнього процесу. В умовах

глобалізації, інформаційного суспільства та швидкого розвитку технологій, здатність критично мислити, творчо підходити до вирішення проблем та працювати в команді стають важливими складовими успішної професійної діяльності. Одним із перспективних підходів до розвитку таких компетенцій є STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics), що інтегрує науку, технології, інженерію, мистецтво і математику в освітній процес.

Мета статті – розглянути особливості формування ключових компетентностей обдарованих студентів у процесі вивчення іноземних мов за допомогою STEAM-підходу та цифрових технологій.

Виклад основного матеріалу. STEAM-підхід полягає у міждисциплінарній інтеграції, яка дозволяє поєднувати різні галузі знань для вирішення складних проблем. Цей підхід орієнтований на розвиток навичок XXI століття, таких як критичне мислення, креативність, співпраця, комунікація, гнучкість і цифрова грамотність. STEAM-підхід особливо ефективний при роботі з обдарованими студентами, оскільки дозволяє їм застосовувати свої таланти у різних сферах, інтегрувати їх в один проект.

STEAM-освіта є інноваційним підходом, що сприяє всебічному розвитку студентів, готуючи їх до викликів сучасного світу та професійного життя. Цей підхід поєднує в собі академічні знання з практичними навичками, розвиваючи у студентів здатність до творчого та критичного мислення, а також до ефективної співпраці та комунікації [2, с. 27]. Підхід STEAM (Наука, Технології, Інженерія, Мистецтво та Математика) може бути ефективним методом у вивченні іноземних мов, особливо для обдарованих студентів. STEAM сприяє зв'язкам між іноземними мовами та іншими дисциплінами. Наприклад, студенти можуть вивчати словниковий запас, пов'язаний із науковими концепціями, художніми течіями або технологічними інноваціями. STEAM-освіта торкається не тільки технічних напрямків, вона охоплює природні науки, математику, творчість, мистецтво [1, с. 5]. Обдаровані студенти можуть брати участь у проєктах, які вимагають використання

іноземної мови під час дослідження складних тем у науці, технологіях або мистецтві, що сприяє глибшому розумінню як мови, так і змісту.

Обдаровані студенти мають високий потенціал для розвитку, проте їхні потреби часто виходять за рамки традиційних методів навчання. Сучасні наукові дослідження в області освіти підкреслюють, що інтеграція мистецтва в STEM дозволяє розвивати не лише специфічні технічні навички, а й творчий потенціал, емоційний інтелект та естетичне сприйняття у студентів [3, с. 41]. STEAM-підхід, поєднаний з цифровими технологіями, дозволяє створити індивідуальні програми навчання, орієнтовані на розвиток їхніх особливих здібностей. Головна ідея STEAM-освіти – впровадження компетентнісного навчання [1, с. 5]. Інтеграція STEAM-підходу та цифрових технологій під час вивчення іноземних мов можуть сприяти формуванню ключових компетенцій у обдарованих студентів.

Виокремимо ключові компетенції, які формуються у процесі навчання за STEAM-підходом.

Критичне мислення та розв'язання проблем. Студентів заохочують аналізувати проблеми з різних точок зору, поєднуючи знання з різних дисциплін. STEAM-проекти часто вимагають критичного мислення, дослідження та аналізу. Студенти, які вивчають мову, розвивають свої аналітичні навички, інтерпретуючи тексти, проводячи дослідження або створюючи презентації, що формує їхню мовну компетенцію. Вирішення реальних проблем іноземною мовою вимагає від студентів критично мислити про використання мови, що підвищує їхню здатність ефективно спілкуватися в різних ситуаціях.

Гнучкість підходу STEAM дозволяє студентам досліджувати теми, які їх цікавлять, що робить вивчення мови більш персоналізованим і релевантним. Це зв'язування з особистими інтересами може значно підвищити мотивацію та запам'ятовування. Студенти можуть обирати проекти, які відповідають їхнім захопленням і сильним сторонам, що може призвести до більш глибоких навчальних досвідів і більшого відчуття власності над своїм навчанням мови.

Творчість та інновації. STEAM-підхід сприяє розвитку креативності через інтеграцію мистецьких і технологічних елементів у мовні проєкти. Практичний характер STEAM-підходу стимулює активну участь студентів у навчальному процесі. Студенти можуть створювати, експериментувати та досліджувати, що підвищує їхній інтерес до вивчення нової мови. Аспект мистецтва в STEAM творчому самовираженню, що може бути особливо мотивуючим для студентів, які вивчають мову. Наприклад, вони можуть писати п'єси, розробляти презентації, створювати діалоги або знімати відео іноземною мовою, що вимагають інноваційного використання мови, роблячи навчання змістовнішим.

Інтегрований підхід STEM забезпечує розвиток аналітичного мислення та спеціалізованих компетенцій, що необхідні для адресації складних, інтердисциплінарних викликів епохи інформаційних технологій [3, с. 41]. Проєкти з акцентом на творчість і технології формують навички інноваційного вирішення мовних завдань у різних контекстах. Такий підхід допомагає студентам генерувати нові ідеї для лексичних і граматичних конструкцій, що розвиває їхню мовну креативність. Використання STEAM дозволяє студентам мислити нестандартно, створюючи нові способи передачі думок і почуттів іншою мовою.

Цифрова грамотність. Використання сучасних технологій допомагає студентам адаптуватися до вимог цифрового суспільства. Обдаровані студенти використовують цифрові інструменти та платформи, підвищуючи свою технологічну компетентність, що стає дедалі важливішим у всіх сферах навчання. Інтеграція технологій у навчання мов (наприклад, програми для вивчення мов, онлайн-інструменти для співпраці або віртуальні реалії) може зробити навчання більш захоплюючим і інтерактивним..

Цифрові технології, такі як мовні додатки, онлайн-платформи та інтерактивний контент, доповнюють STEAM-підхід, пропонуючи гнучкі та персоналізовані можливості для навчання. Ця комбінація сприяє розвитку

важливих навичок XXI століття, забезпечуючи водночас зацікавленість і стимулювання обдарованих студентів у процесі вивчення іноземних мов.

Комунікативна компетентність. Групові проекти та міждисциплінарні завдання вимагають від студентів співпраці, що покращує їхні комунікативні навички як рідною, так і іноземною мовами. STEAM заохочує співпрацю, де студенти працюють разом над проектами, що дозволяє їм практикувати мовні навички. Командна робота сприяє покращенню навичок говоріння та слухання. STEAM також надає студентам активну, конструктивну та критичну роль в їх навчанні та сприяє спільній роботі, тоді як учитель приймає роль радника, консультанта та / або провідника [4, с. 282].

Спільні проекти дозволяють навчанню однолітків, коли студенти можуть вчитися один у одного, зміцнюючи свої мовні навички через взаємодію. Ці інструменти можуть задовольнити різні стилі навчання та зробити вивчення мови більш інтерактивним і доступним. Технології дозволяють студентам спілкуватися з носіями мови або студентами, які вивчають мову по всьому світу, що надає можливості для автентичної мовної практики та культурного обміну. Доступ до глобального контенту, такого як документальні фільми, статті або подкасти іноземною мовою, дозволяє студентам взаємодіяти з автентичними матеріалами та покращує їхні навички слухання та розуміння.

Культурна компетентність. STEAM-проекти можуть включати культурні елементи, допомагаючи студентам зрозуміти культурні контексти, в яких використовується мова. Ця культурна обізнаність збагачує вивчення мови та сприяє цінуванню різноманітності. Дослідження глобальних викликів через призму мови допомагає студентам розвивати емпатію та ширший світогляд, що є важливим для ефективного спілкування в мультикультурному суспільстві.

Культурна компетентність є важливим аспектом, який формується завдяки STEAM-підходу у вивченні іноземної мови. Залучення культурних елементів у проекти допомагає студентам глибше зрозуміти контексти, в яких використовується мова, а також розширює їхнє уявлення про різноманітність культур. Вивчаючи глобальні виклики через призму іншої мови, студенти

розвивають не лише мовні навички, але й здатність цінувати різні культурні перспективи, що сприяє формуванню емпатії. Такий підхід дозволяє їм бути готовими до спілкування в мультикультурному середовищі, яке є важливим для успішної інтеграції у глобалізований світ.

Навчання впродовж життя. Використання STEAM-підходу сприяє розвитку саморефлексії у навчанні іноземної мови, допомагаючи студентам аналізувати власні досягнення, усвідомлювати сильні та слабкі сторони і визначати шляхи для подальшого вдосконалення. Заохочення студентів до роздумів над процесом та результатами навчання може допомогти їм розвинути метакогнітивні навички, що є важливими для обдарованих студентів. STEAM навчання, яке часто передбачає самостійне дослідження, планування та виконання завдань, допомагає студентам формувати навички управління часом, відповідальність та самостійність. Оцінка мовної компетенції через STEAM-проекти може включати різні формати, такі як презентації, вистави або портфоліо, що дозволяє обдарованим студентам креативно продемонструвати свої мовні навички в різних форматах. Це різноманіття може призвести до більш точного відображення їхніх здібностей.

Висновки. STEAM-підхід є ефективним інструментом для формування ключових компетенцій обдарованих студентів у процесі вивчення іноземних мов. Завдяки міждисциплінарним зв'язкам, інтеграції науки, технологій, інженерії, мистецтва та математики, цей підхід стимулює критичне мислення, творчість і співпрацю, роблячи навчання більш змістовним і прикладним. Використання STEAM-проектів сприяє поглибленню знань мови через роботу з реальними завданнями, що перетворює вивчення іноземної мови на інструмент для вирішення проблем і досягнення конкретних цілей.

Цифрові технології, інтегровані у STEAM-підхід, відкривають нові можливості для персоналізації навчального процесу, розвитку цифрових компетенцій і підвищення самостійності студентів. Доступ до автентичних ресурсів, інтерактивні онлайн-платформи та мобільні додатки дозволяють

студентам практикувати мову в реальному часі, що позитивно впливає на засвоєння лексики, граматики та культурних аспектів.

Таким чином, STEAM-підхід у поєднанні з цифровими технологіями створює багатий, комплексний освітній простір, що допомагає обдарованим студентам стати компетентними, впевненими та мотивованими користувачами мови, здатними ефективно застосовувати свої знання в реальних життєвих ситуаціях. Отже, STEAM-освіта є важливим інструментом у підготовці обдарованих студентів до викликів ХХІ століття, формуючи в них навички, необхідні для успішної професійної діяльності та активної участі в глобальному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Антоненко І. В. STEAM-освіта – перспективи розвитку. *STEM та STEAM: науково-практичні тенденції розвитку цифровізації в умовах євроінтеграції : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації*, 4 грудня - 14 січня 2024 року. Львів - Торунь : Liha-Pres, 2024.

2. Бочарова Н.А., Кудрявцева О.В. Міжнародний досвід впровадження STEAM-освіти: основні аспекти. «*STEAM-освіта: від теорії до практики*» : матеріали конференції. Київ, 12 - 14 червня 2024 року. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024.

3. Нагорна Н.О. Вплив складової ARTS на мотивацію та залучення майбутніх учителів технологій до STEM-освіти. *STEM та STEAM: науково-практичні тенденції розвитку цифровізації в умовах євроінтеграції : матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації*, 4 грудня – 14 січня 2024 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024.

4. Руденко Н. В., Зайцева С. С. Впровадження елементів STEAM-освіти на заняттях з іноземної мови в умовах онлайн-навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 57, Том 2. С. 278 – 284. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90916> (дата звернення 23.09.2024).